

יביע אומר - הר גילה

ואתחנן | גליון 313

טז' אב תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש שבת	מוצ"ש	מוצ"ש ר"ת
19:11	20:01	20:52

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואת - דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לידה קלה - נועה בת יונבר | לע"ז - אהרון בן שירין, שמחה בת ראושנה זיווג הנזון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת - מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת - דיני סעודה רביעית: א) מצוה לסעוד סעודה רביעית במוצאי שבת בפת. [ולסדר שולחנו במפה דרך כבוד], ונקראת סעודת מלוה מלכה. ואם אי אפשר לו בשום אופן לאכול פת, יש לקיימה בעוגה או פירות. [והחכם עיניו בראשו, וצדיק אוכל לשובע "נפשו", וישאיר מקום לסעודה רביעית. ואמרו בזוהר הקדוש שכל מי שלא קיים סעודה רביעית כאילו לא קיים סעודה שלישית. וכתבו המקובלים שהנפש יתירה אינה הולכת לגמרי אלא עד אחר סעודה רביעית, ובזכותה ינצל מחולאים רעים, ומצלת מחיבוט הקבר, ועצם יש באדם שאינו נהנה משום אכילה, אלא רק מן סעודה רביעית דמוצאי שבת, ועצם זה נשאר קיים בקבר ואין שולט בו רקבון, ומזה העצם יבנה הגוף בתחיית המתים]. [חזו"ע ש"ב עמוד ת"מ, תמ"ה].

ב) גם הנשים עליהן לקיים מצות סעודה רביעית, ויש בה סגולה לבל יתקשו בלידתן. [ואם אינן יכולות לקיימה בפת, יכולות לקיימה בעוגות או בפירות]. (שם עמוד תמ"א, תמ"ה).

ג) זמנה של סעודה רביעית נמשך כל ליל מוצאי שבת, וטוב לכתחילה לקיימה תוך ארבע שעות הראשונות של הלילה. [וי"א שצריך לתוכפה לשבת כל מה שאפשר, וי"א שאם לא הספיק לאוכלה עד ארבע שעות, יקיימנה עכ"פ עד חצות הלילה. וי"א שאולי מועיל גם למחרת היום, כל שעושה אותה לכבוד שבת]. (שם עמוד תמ"א, תמ"ה).

ד) אמרו חז"ל פת חמה במוצאי שבת מלוגמא (רפואה), ולכן יש שנהגו לחמם את הפת אצל האש באופן שתהא חמה, ולא חמה ביותר, ומי שאפשר לו טוב להכין ולעשות דבר מחודש לסעודה רביעית, ולא מהשירים של שבת.

ואמרו חז"ל חמין במוצאי שבת מלוגמא (רפואה), דהיינו לשתות ולרחוץ בחמין, וטוב שיאמר בפיו "חמין במוצאי שבת מלוגמא", ותהיה לו לרפואה שלא תהיה עצבות, ויהיה תמיד שש ושמה. (שם עמוד תמ"א, תמ"ז).

ה) מותר להוציא בשבת מתוך המקרר חלה שהיא קפואה, כדי להפשירה, ויהיה אפשר לאוכלה בסעודה רביעית, ומה גם שהוא לצורך מצוה, ואין להחמיר. (שם עמוד תמ"ז).

ו) מי שהיה אוכל סעודה שלישית ובאמצע סעודתו חשכה לו, כל שאכל כזית פת אחר חשיכה ונתכוון לצאת בו ידי חובת סעודה רביעית, יצא ידי חובתו. (דבדיעבד יש להקל בזה. ע"ש). (שם עמוד תמ"ז, תמ"ח).

ז) כשחל ראש חודש במוצאי שבת. וכן מוצאי שבת שחל בחול המועד, בסעודה רביעית אחת יוצא ידי חובת סעודת ראש חודש וחול המועד. המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את הרב אברהם פרדו שליט"א

רב קהילת 'מאור ישראל' מודיעין עילית ויועץ זוגי בארגון הידברות המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שיש'	יום שבת
18:55 שיר השירים	07:45 שחרית ודרשה הרב
19:11 מנחה	16:00 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	16:30 שעור תורה עם הרב
ערבית	בבית הכנסת 'יביע אומר'
22:00 שעור תורה	18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית
עם הרב בבית הכנסת	בבית הכנסת יחד עם הרב
	19:30 שעור תורה עם הרב
	19:55 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

אצרת נשים פתוחה

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה שעור תורה ותפילות ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך בשעה 21:00 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.
יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר בשעה 21:00 גמרא מסכת תענית.
יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך בשעה 20:45 חברותות אישיות - ארגון לב לאחים יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

עזר תורה לשנים בימינו בשעה 21:00

בשבת הבאה יתארח הרב אהרון בן אריבה שליט"א

'אנוכי השם אלוהיך'

ומסופר שבזמן שלטון הקומוניסטים ברוסיה נאסרה כל פעילות של דת ונאסרו כליל שיעורי תורה. מי שהעז למסור שיעורי תורה ברבים עצרו אותו מיד, בטענה שהל חותר נגד השלטון ועונשו להישלח לסיביר לעבודת פך. אולם למרות הכל יהודים רבים מסרו את נפשם, והיו מתכנסים במקומות מסתור כדי ללמוד תורה, שהרי ללא תורה למה להם חיים? פעם אחת נעצר רב יהודי באשמה שהוא מכנס יהודים אל דירתו במסווה של מפגש חברתי, אולם מטרתם האמיתית היא לימוד התורה.

ישב הרב מול חוקר מנוסה וניסה להשפיע על הרב, אולם הרב היה איתן בדעתו כי זו זכותו לפעול לחיזוק היהדות. כאשר ראה החוקר כך שלף את אקדחו ואמר: אתה רואה? אקדח זה גרם לרבים לשנות את דעתם. השיב לו הרב: אתה טועה! האקדח שבידך יכול להפחיד רק אנשים כמך המאמינים שיש רק עולם אחד ואלהים הרבה. אבל אני יש לי רק אלהים אחד ואני מאמין שיש שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא, ואותי האקדח שלך לא מפחיד כלל וכלל! זוהי האמונה האיתנה אליה אנו שואפים.

ונסיים בעניין "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא" (ה, ו"א). כמה פעמים קורה לאדם שהוא מברך ברכה שאינה צריכה, ועליו לדעת שזה בכלל הזכרת שם ה' לשוא! זהו עוון חמור! כל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא: "לא תישא את שם ה' אלהיך לשוא" (שבועות לט ע"א). כפי שמסופר בגמרא (עבודה זרה יח ע"א): על אחד מעשרה הרוגי מלכות, **רבי חנינא בן תרדיון** שדנו אותו לשרפה, ועל לבו הניחו ספוגיות מלאות מים כדי שיישרף לאט לאט. ושואלת הגמרא: מדוע דנו אותו משמים לשרפה? כלומר אם הוא נהרג בשרפה, זה לא משום שהרומאים החליטו כך, אלא בשמים פסקו עליו כך. והרי רבי חנינא היה גדול הדור, מקהיל קהילות ברבים בזמן שמד, ואותו דנו אותו למיתה משונה ונוראה כזו. מפני מה?

אומרת הגמרא: לפי שהיה הוגה את השם באותיותיו - ודבר זה אסור. ואיך הוא עשה כך? אומרת הגמרא: הוא עשה זאת ללמד תלמידים כדי שידעו איך לא להגות את השם. ואם כן מדוע נענש? אומרת הגמרא: "משום שהיה הוגה את השם בפרהסיא". נכון שמותר לעשות זאת, אך התלמידים ששמעו אותו אומר כך את השם, לא ידעו שהוא עושה זאת כדי ללמד אותם, והיה בכך משום חילול ה', ולכן נענש בשרפה. רואים אנו עד כמה צריך להיזהר האדם שלא להזכיר חלילה שם ה' לשוא! שבת שלום.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין**'סיפור לישבת'**

בספר **'יחי ראובן'** (פרשת ואתחנן) מספר הרב **ראובן קרלינשטיין** זצ"ל סיפור נורא:

הנה סיפור שקרה בזמן **רבינו המהרש"א** המלמד אותנו עד כמה גדול כבודו של תלמיד חכם בעולם העליון ועד כמה חמור עוון ביזוי תלמידי חכמים. יהודי אחד, רשע מפורסם, נפח את נשמתו ומת, לפני הלוינו הכניסוהו לחדר הטהרה. אחד מתלמידי המהרש"א נכנס לחדר, ניגש אל המת ובזלזול סטר על אפו.

בלילה נגלה המת בחלום לאותו בחור ואמר לו: "אני תובע אותך לדין תורה בבית דין של מעלה על שבזית אותי".

הבחור ניסה לדחות אותו ואמר לו: "איך אתה תובע אותי למעלה הרי אני כאן בעולם הזה...?"

אמר לו המת: "אין שום בעיה, אני אדאג שתעלה למעלה בקרוב... אינני מוחל לך, ואני אתבע את עלבונך!"

הבחור התעורר משנתו - והנה חלום. חשב בלבו: חלומות שוא ידברו, ושכח מן העניין. בלילה שלמחרת שוב נגלה אליו המת בחלום ואמר לו: "מדוע התעלמת מדברי? אין אלו דברים בטלים! אני איתן כבוונתי לתבוע אותך בבית דין של מעלה על שבזית אותי. דע לך, לא תוכל לחמוק ממני! עוד מעט תעלה למעלה ותתבע על מעשיך".

הוא התעורר משנתו ובהלה, זיעה קרה כסתה את פניו, ניסה להתעלם מן החלום, אך הדבר לא נתן לו מנוח. גם בלילות הבאים חזר ונשנה החלום. הוא לא ידע את נפשו מרוב צער ומורא.

רוחו היתה נכאה, שנתו טרופה, במשך ימים לא בא אוכל לפיו, ומרוב צער חלה ונפל למשכב. ראו חבירי שהאיומים של המת הולך ומתגשם, ובאו אל רבם הגדול המהרש"א וסיפרו לו אודות המעשה.

ציוה המהרש"א שיביאו אליו את הבחור בשעת לילה מאוחרת, כשבא הבחור אל ביתו של המהרש"א, ביקש ממנו המהרש"א שילון בביתו. האכילו והשקהו והציע לו מיטה נוחה.

כשנפלה על התלמיד העייפות - נרדם. לא חלף זמן רב ושוב הופיע המת בחלומו וחזר על איומיו, בתגובה השמיע הבחור בשנתו זעקות שבר - "אוי, אוי".

לרגע הזה חיכה המהרש"א. הוא ניגש אל הבחור והתחיל לדבר אל נשמתו של המת. שאל אותו: "מי אתה? מדוע נטפלת לבחור הזה?" בתחילה הוא סירב לענות, ורק לאחר שהמהרש"א השביע אותו הוא סיפר לו: "הבחור

הזה ביזה אותי! אחרי מיתתי, כששכבתי בחדר הטהרה, הוא ניגש אלי וסטר על אפי בזלזול".

שאל המהרש"א: "ומה בכך? ממתית אתה ראוי לכבוד? הלא רשע אתה, כל חיך היית רשע! ואם כן ראוי אתה לבזיון!"

אמר לו המת: "וכי רשע אני? הלא תלמיד חכם אני!"

תמה המהרש"א: "האמנם אתה תלמיד חכם? האם עסקת בתורה בימי חיך?"

השיב המת: "לא רק אני מעיד על עצמי, אלא כל בית דין של מעלה פוסק שיש לי דין של תלמיד חכם! דע לך כי בעולם העליון יש סביבי חומת אש וכל המזיקים ומלאכי החבלה אינם יכולים לגשת אלי ולהזיק לי".

שאל אותו המהרש"א: "אני מכיר את תלמידי החכמים שבדורנו, ומעולם לא שמעתי עליך, מי אתה? אצל מי למדת תורה?"

אמר המת: "אכן כל חיי הייתי רשע, אולם פעם עברתי על יד נהר וראיתי שם אדם טובע, רחמי נכמרו עליו ומיהרתי אליו להצילו. קפצתי לנהר ומשיתי אותו מן המים. האיש היה באפיסת כוחות מוחלטת. נשאתי אותו על כתיפי והבאתי אותו אל ביתו. סיפרתי לאשתו את הקורות אותו, ואמרתי לה שהוא צריך מנוחה מוחלטת ויש להאכילו ולהשקותו כדי שכוחותיו יחזרו אליו.

אמרה לי האשה: "הלואי והייתי יכולה להאכילו ולהשקותו... אנו עניים מרודים וביתנו ריק! בעלי מקדיש כל עתותיו לתורה, ואני מגדלת את ילדינו, וכסף - אין".

מלכתחילה לא תכננתי שאכנס לכל ההרפתקה הזאת. במקרה עברתי ליד הנהר, ומשם התגלגלו הדברים באופן בלתי צפוי. אולם אמרתי לעצמי: כיון שהתחלתי במצוה - אגמור אותה, מה טעם להציל יהודי מטביעה ולהשאיר אותו לגווע ברעב...

מלאתי את ביתם בכל טוב. האיש התחזק ועמד על רגליו, וחזר לאיתנו בכוחות מחודשים. הוא הודה לי מקרב לב על שהחייתי את נפשו, ונפרד ממני לשלום. למחרת שבתי אל ביתו לדרוש בשלומו. הבאתי איתי מאכלים מזינים וערבים שייטיבו את בריאותו, ויחזקו את נפשו. הוא לא ידע במה להכיר לי טובה, וברך אותי בכל הברכות שבעולם.

עמדתי מקרוב על מעלותיו של האיש, ראיתי את העוני הרב השורר בביתו, וקבלתי על עצמי שמהיום והלאה אדאג לכל מחסורו וכל הוצאותיו והוצאות ביתו יהיו עלי. מאז, במשך עשרות שנים, תמכתי בו והחזקתי את משפחתו בדרך של כבוד. עשיתי זאת באהבה ובחפץ לב.

כשהגיע זמני להסתלק מן העולם, מיד כשעליתי לבית דין של מעלה יצא הכרוז: **"פנו דרך לתלמיד חכם!"**

משרת את מלאכי החבלה ומזיק לעצמך! מלאכי החבלה מייחלים לרגע שבו תצליח לפגוע באותו תלמיד חכם, אל תתן להם את ההנאה הזאת! אם רצונך שלא להזיק לעצמך, סלח לאותו תלמיד חכם על שביזה אותך, והנח לנפשו - כי בכך תניח גם לנפשך".

מאז חדל המת להתגלות בחלומי של אותו תלמיד חכם, והוא קם מחליו ושב לאיתנו.

מכאן אנו למדים מה גדול כבודו ומעמדו של תלמיד חכם בעולם העליון! אדם שהיה רשע גמור, בזכות שתמך והחזיק תלמיד חכם, הריהו זוכה להיות מוקף חומת אש, ואין המקטרגים יכולים לקטרג ולהזיק לו - אם כן מי שהוא עצמו תלמיד חכם על אחת כמה וכמה!

מאיך גיסא, למדים אנו כמה חמור עוון ביזוי תלמיד חכם, שהרי אפילו אותו רשע שתמך והחזיק תלמיד חכם, זכה להיחשב בעצמו כתלמיד חכם, וכשאותו בחור ביזה אותו הרי זה נחשב שביזה תלמיד חכם. מאז לא היתה לו מנוחה בעולם הזה, וחיייו היו בסכנה גדולה, עד שבא המהרש"א, וברוח קדשו מילט את נפשו. **שבת שלום ומבורך.**

כיון שהצלתי תלמיד חכם ממות והחזקתי אותו בכבוד ובאהבה, פסקו שיש לי דין של תלמיד חכם! בשמים נפסק שיש להציב חומת אש סביבי, שכל המקטרגים ומלאכי החבלה לא יוכלו להזיק לי. אני מהלך בעולם העליון, וכל הפמליה של מעלה קוראים: "**הנה התלמיד חכם, פנו לו דרך!**"

סיים המת את דבריו: כשהבחור הזה ביזה אותי - הוא בעצם ביזה תלמיד חכם. כעת אני רוצה לתבוע אותו בבית דין של מעלה על ביזוי תלמיד חכם. אמר המהרש"א: "ר' יהודי, אכן כיון שהצלת תלמיד חכם ממות והחייית את נפשו והחזקת בו, אתה עצמך נחשב לתלמיד חכם, אתה מוקף חומת אש ואף אחד אינו יכול לגשת אליך ולהזיק לך. אבל אגלה לך סוד מעולמות טמירים: מידת הדין באה לפני הקב"ה וטענה: היתכן שאדם רשע אשר כל ימיו חטא לה' יהיה מוגן מכל רע מפני כל המקטרגים, כאילו הוא צדיק גמור?! מלאכי החבלה התכנסו וטיכסו עצה, ולבסוף מצאו תחבולה: כיון שהמעלה שלו היא לכך שהציל תלמיד חכם והחזיק בו, יסיתו אותו לפגוע בתלמיד חכם, ובעקבות זאת הוא יאבד את המעלה והזכות שלו, ואז תוסר ממנו חומת האש המגינה עליו מפני המקטרגים..."

סיים המהרש"א את דבריו: "כאשר נטפלת לאותו תלמיד חכם, ואתה מתעקש להביאו לשמים ולהעמידו לדין לבית דין של מעלה, הרי בכך אתה

בניין הבית- הרב יצחק פריי

'נקודת מבט'

לפעמים זוגות מגיעים אחרי מלחמה. כאשר כל צד ממוקד בנקודת הראות שלו. וכל אחד בטוח שרק אם זה יהיה כמו שהוא חושב, זה הנכון. האפשרות היחידה לסייע לזוג להגיע לשלום בית היא כאשר נגיע למצב בו הזוג אינו מצומצם בראייתו.

ובנוסף, פעמים רבות הוויכוחים הם על דברים שוליים וקטנוניים. במקום לראות את התמונה הגדולה, רואים את הקושי הנקודתי. יעל פגשה את אשתי וסיפרה לה שגם היא וגם חברתה נועה חוות קשיים בזוגיות.

ואז היא התבטאה כי מילא היא לא מרוויחה מבעלה כלום. הוא כמעט לא בבית, הוא אדם קר, לא מתחשב (לדעתה), וגם בקושי מפרנס. ואילו בעלה של נועה לכל הפחות מפרנס ונמצא בבית.

אני מניח שאם היינו שואלים את נועה היא הייתה מוצאת סיבות מדוע דווקא על יעל לשמוח בחלקה.

מה שאומר כי כל אחד ואחת רואים את המציאות מנקודת מבטם. אם רק יוצא האדם מנקודת מבטו הוא יכול לראות גם את הנקודות החיוביות במצב הנוכחי.

מסופר על שני יהודים שותפים שהגיעו לרב לבוררות. והרב ביקש מהם כי לפני שהוא מכריע את הבוררות הוא מבקש כי יתחלפו בתפקידים. כל אחד יטען את הטענות עבור חברו. וכך אט אט הדיון קיבל פנים אחרות. כאשר נעשתה הפשרה כולם היו מרוצים.

כאשר נשאל הרב מדוע בשביל לעשות פשרה היה צריך שכל אחד יטען עבור חברו. מילא נעשתה פשרה ולא הכרעה.

ענה הרב כי בתחילה כאשר כל אחד ראה רק את נקודת מבטו אף אחד לא היה מסכים להגיע לפשרה.

אך ברגע שכל אחד ראה גם את נקודת המבט של השני. הוא כבר לא היה בטוח בצדקתו. וממילא הסכים לפשרה.

מסקנה: רוצים שלום בית, שלום עם חברים, נסו לראות גם את נקודת המבט של השני. שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

אנו נמצאים כעת אחר צום תשעה באב. והפרשה אותה קוראים היא פורשת ואתחנן.

משה מספר "וְאַתְּחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לְאָמַר... אֶתְּהַחֲלֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרָתְךָ. אֶעֱבְרָה נָא וְאָרְאָה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הִיא הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּנֹן."

משה רבינו מתפלל 515 תפילות על הכניסה לארץ ישראל. וה' עונה לו "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה".

מסופר על רבי דוד לייב שוורץ זצ"ל חסיד ויז'ניץ שהיה גר בדירת מרתף בעלת חדר אחד. וכל חיייו עסק באיסוף כספים לחתן יתומים.

רבי דוד לייב עצמו לא זכה לילדים.

הוא ביקש מרבו שוב ושוב ברכה לילדים, אך לא נענה. באחת השנים החליט כי יבוא לפני רבו בפורים שאז זמן הישועה, ויבקש ישועה.

וכך עשה.

עלה על השולחן בפורים לפני רבו וביקש ילדים.

רבו התבונן בו, והזיל דמעה. אך לא יכל לברכו בילדים.

רבי דוד לייב שוורץ זצ"ל התבונן בפני רבו. ופרץ בבכי.

ירד מהשולחן הלך הצידה וניגב דמעותיו. וחזר לשמוח.

לאחר זמן נשאל איך יכל לעמוד בכך.

ענה רבי דוד לייב בתמימות ואמונה שלימה: זה הרבי שלי. אם הוא אינו יכול לברכני, משמייים אין רוצים שיהיו לי ילדים. גם לא זו תשובה.

משה רבינו אומר לעם ישראל כי ירבו תפילות על כל דבר. אך שידעו כי גם לא היא תשובה. כי הכל נעשה לתכלית הטוב.

יש כאן לימוד לפעול באותו זמן בשני מישורים למרות שהם נראים כסותרים.

מחד להתפלל שוב ושוב על מה שנראה בעיניו כדבר הנכון. ומאיך להבין כי גם אם העולם לא יתנהל על פי רצוננו, זה הדבר הטוב ביותר.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: טובה נסעה לאחור בחניה ופגעה ברכב של השכן.

על פי המוסך הקבוע של השכן עלות התיקון היא 4000 ₪.

טובה התקשרה למספר מוסכים ומצאה מוסך זול יותר.

האם השכן יכול להכריח את טובה לתקן דווקא במוסך הקבוע שלו?

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. א. מדוע נקרא ספר דברים בשם: "משנה תורה"? ב. במה זה מתבטא? **תשובה**- א. כי בו חוזרים ונשנים המאורעות שבחומשים הקודמים. ב. לא כתוב בספר זה: "ודבר ה' אל משה לאמור" או "צו את בני ישראל".
2. פרשת דברים נקראת בשבת הסמוכה לט באב. מדוע? **תשובה**- כי בה מוזכר חטא המרגלים שבגינה נענשו ישראל: "ויבכו העם בלילה ההוא" ליל ט באב היה" (תענית כ"ט.).
3. מה נרמז במילים: "תופל ולבן"? **תשובה**- תופל ולבן= דברים שתפלו על המן שצבעו לבן.
4. מאיזה פסוק למדים שיש "שבעים פנים לתורה"? **תשובה**- מהפסוק: "הואיל משה באר את התורה הזאת".
5. מה הכינוי לשבת שעברה ומדוע? **תשובה**- שבת חזון- ע"ש ההפטרות המתחילה במילים: "חזון ישעיהו".

חידה

1. "ואתחנן אל ה' בעת ההיא". ציין שני פירושים למלה "ואתחנן" (רש"י).
2. פרט את שמות שלושת ערי המקלט שהיו בעבר הירדן.
3. בקריאת שמע אנו אומרים: "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך". ציין שני פירושים למלה "מאורך" (רש"י).
4. בעשרת הדברות נאמר ששכר כבוד אב ואם הוא אריכות ימים. לאילו עוד שתי מצוות מובטח שכר דומה?
5. מה הם את שמות שבעת העמים שהיו בארץ.

חברי הקהילה שואלים

ודורשים בשלומם ובמה שצריך לשתות וכדומה ואילו בנו איננו מכבדו ופיו מלא טענות דרישות ומענות לאביו, אזר אומץ ושאל אותו איך זכית לכך, אמר לו פשוט ביותר, אני מלמד את בני שה' יתברך ברא את העולם ויצר את האדם ונפח באפיו נשמת חיים, וככל שאדם קרוב יותר לבריאה הינו מובחר יותר ולכן בני מכבדני, אבל אתה מלמד את בנך שנוצר מהקוף ה' ירחם על דעה כוזבת ומטופשת זו אם כן הוא עדיף ממך שהוא רחוק ממנו בדור אחד, ולכן אנו רואים בנים שה' ירחם חושבים שהם יותר מתקדמים מהוריהם ויותר חשובים מהם ומזה באים לזלזל בהוריהם, וזה תוצאת חינוך הרסני שלא מתבסס על תורתנו תורת חיים.

מעשה ברבי טרפון וברבי אבהו: בגמרא

מסופר שרבי טרפון היה מכבד ביותר את אמו המבוגרת. ובכל פעם שהיתה אמו צריכה לעלות למיטה או לרדת ממנה, היה מתכופף כדי שתעלה עליו, ואף שהיה יכול לשלוח אחרים שיעזרו לה העדיף לעשות המצווה בגופו, יום שבת אחת, כשירדה אמו לטייל בחצר, נקרה רצועת מנעלה, ונותרה רגלה יחפה, בא רבי טרפון, התכופף ושם כפות ידיו מתחת לרגליה, וכך הלכה על כפות ידיו עד שהגיעה למיטתה, פעם אחת חלה רבי טרפון, ונכנסו רבותינו לבקרו. אמרה להם אמו: התפללו על רבי טרפון בני, שהוא נוהג בי בכבוד, שאלו אותה: איזה כבוד הוא נוהג בך? סיפרה להם. אמרו לה: אפילו עשה כן אלף פעמים - עדיין לחצי כיבוד לא הגיע.

ועוד מעשה באמורא אבימי שהיו לו חמשה בנים גדולים, וכאשר היה אביו, דופק על דלת הבית, היה רץ בעצמו לפתוח את הדלת, ובהליכתו לדלת, היה קורא שוב ושוב, אבא מיד אני בא ופותח, פעם אחת ביקש ממנו אביו להביא לו לשתות, הלך אבימי להביא לו המים, וכשחזר מצא את אביו מנמנם, עמד לפני אביו כשהכוס בידו, והמתין לו עד שיתעורר, ובאותו שעה התחדשו לו חידושי תורה גדולים ביותר שהתקשה בהם.

נודה לה' יתברך על הזכות שנפלה בחלקינו לקיים מצווה חשובה זו, אשר זוכה בה לאריכות ימים ושנים בעולם הזה ובעולם הבא.

תשמורו אני ה', והשווה הקדוש ברוך הוא את כבוד אביו ואימו לכבודו, ואמרו בגמרא שלשה שותפים באדם, הקב"ה אביו ואימו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אימו, אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו גרתי בניהם וכבדו אותי, ואם ח"ו מצער את אביו ואת אימו אמר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי בניהם, שאם גרתי בניהם צערו אותי.

ואמרו בגמרא מסכת קידושין דף ל"א עמוד ב' שנו חכמים: איזהו מורא, ואיזהו כיבוד? מורא - לא עומד במקומו, ולא יושב במקומו, ולא סותר את דבריו, ולא מכריעו, כיבוד - מאכיל ומשקה, מליש ומכסה, מכניס ומוציא.

ובגמרא מסכת קידושין מסופר שכשהיה רב יוסף שומע את קול צעדי רגליה של אימו, אמר אקום מלפני השכינה שבאה, ונפסק ברמב"ם ובשולחן ערוך שצריך לעמוד מפני אביו ואימו.

וכתב בערוך השולחן יורה דעה סימן ר"מ "כיבוד אב ואם ומוראם המה מצות עשה שנאמר [שמות כ, י"ב] כבד את אביך ואת אמך ונאמר איש אמו ואביו תיראו והמה המצוות הגדולות וחמורה שבחמורות וכמה גדול כח מצוה זו שהשוה הכתוב כבודו ומוראו יתברך לכבודם ומוראם, שגם בו יתברך כתוב [משלי ג, ט] כבד את ד' מהונך וכתוב את ד' אלקיך תירא, כדרך שצוה על כבוד ויראת שמו הגדול והקדוש כך צוה על כבודם ומוראם, ובגמרא ירושלמי קדושין [פ"א ה"ז] מעדיף כבודם יותר מכבוד ה' יתברך, וכך נאמר שם, אמר רשב"י גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו יותר מכבודו נאמר כאן כבוד וגו' ונאמר להלן כבד את ד' מהונך במה אתה מכבדו מהונך מפרש לקט וכו' אבל כיבוד אב ואם בין שיש לך ובין שאין לך, כבד אפילו אתה מחזר על הפתחים עכ"ל

ונחלקו רבותינו האם צריך לעמוד בפניהם רק שמגיעים בקרוב אליו ארבע אמות (כשני מטר) או כשרואה אותם אפילו ממרחק, והסכמת רוב הפוסקים שצריך לקום מפניהם כשרואה אותם כמלוא עיניו וראה בזה בברכי יוסף יורה דעה סימן ר"מ.

מעשה ברבי יעקב קמינצקי: מסופר על הרב

יעקב קמינצקי זצ"ל שטס לארצות הברית עם ילדיו ובסמוך אליו ישב יהודי נכבד שאינו שומר תורה ומצוות, ואותו יהודי עמד משתהה איך שילדיו של הרב מכבדים אותו כבוד גדול,

בהגיע זמן החופשה מבתי הספר, ראינו לכתוב קצת במצוות עשה מהתורה לכבד את אביו ואת אימו, וכמו ששמענו מרבני הדורות שקודם שבחורים היו חוזרים לבתיהם לחופשה היו מורים ללמוד הלכות אלו, כמו שלומדים הלכות החג קודם החג, וכיוון שקצת נחלש דבר זה בימינו שההורים חברים לילדיהם ומוחלים הרבה על כבודם, והרבה ילדי חמד מחבבי מצוות ה' שואלים האם חייב לעמוד כשרואה את אביו ואת אימו?

תשובה: להלכה חייב אדם לעמוד כשרואה את אביו ואימו אפילו במרחק גדול וצריך לעמוד מלא קומתו ולא מספיק שמהדר קצת לכבודם, ויעמוד עד שישבו במקומם, ואם אביו או אימו נשארים לעמוד הרי זהו מקומם ואין צריך לחכות שישבו, וכן אם יושב בסלון או במטבח ואימו מהלכת ממקום למקום לעשות חפציה הרי זהו מקומה, וצריך לעמוד בפניהם אפילו מאה פעמים ביום ויש מקילים בזה שיעמוד רק פעם אחת בבוקר ופעם אחת בערב, ואם ההורים מוחלים אין צריך לעמוד בפניהם ומספיק שיהדר להם ומחמת שהדבר קשה ביותר לכך ראוי שההורים ימחלו לבניהם שלא יצטרכו לקום בכל פעם, וראוי שגם אם מוחלים שיקומו מפניהם לפחות פעם אחת בבוקר ובערב וכשנכנסים לבית, ולא יהיה שקוע בספרו או בדברים אחרים ואביו נכנס ודומה בעיניו כאוויר יחלוף, וצריכים ההורים לדעת לחנך וללמד את בניהם לכן שיכבדו אותם, שמלבד המצווה הילדים צריכים לזה ביותר, שכשמכבדים את הוריהם בטחונם מתחזק וגדלים בצורה בריאה, וכן כל תורת ישראל מועברת מאב לבן, כמו שנאמר שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמן, וכשאינם מכבדים ההורים כמו שצריך כיצד יקבלו מהם, ובבית הכנסת וליד אנשים צריך לעמוד בפניהם גם אם מוחלים, שאם לא עומדים הרי זה בזיון, וכשעולה אביו לתורה יעמוד עד שיחזור אביו למקומו, וכמו כן ראוי ונכון לחנך ילדיו לנשק ידי אביו וכל שכן אימו ויש בזה מעלה גדולה.

גודל וחשיבות מצוות כיבוד הורים: התורה

הקדושה מצווה אותנו, כבד את אביך ואת אמך, ועוד נאמר איש אימו ואביו תיראו ואת שבתותי

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

(כי בפעולה אחת בקיום שתי מצוות אין לחוש בזה משום אין עושים מצות חבילות חבילות וכיעו"ש). (שם עמוד תמ"ח).

ח) מי שלא קיים מצות סעודה רביעית והלך לישון, ונפלה עליו תרדמה, והתעורר רק אחר חצות לילה, כל שעדיין לא עלה עמוד השחר, צריך שיקיים מצות סעודה רביעית, וכל שכן אם התעורר קודם חצות לילה. [ומיהו לאכול סעודת הרשות, טוב להחמיר ולהמנע מאכילה לגמרי אחר שינת קבע בלילה, אפילו הוא קודם עלות השחר, שכן הוא על פי

שניתזו על בשרו מן המים, נרפא השחין. ולכן אמרו חכמים רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו. וכתב הגר"ח פלאגי זיע"א ומכאן תוכחת חיים לבל יהיה אדם כועס בכל זמן, אפילו על דבר שראוי לכעוס עליו, "כי כעס בחיק כסילים ינוח", הלא תראה כי אדם זה ע"י כעסו איבד טובה הרבה, ובכך יש לפרש את כוונת הפסוק "והסר כעס מלבך, והעבר רעה מבשרך".

ובמדרש רבה מעשה בסומא אחד שירד לטבול במים, ונזדמנה לו בארה של מרים וטבל ונתרפא. (שם עמוד תנ"ג).

הזוהר, בכל הלילות). (שם עמוד תמ"ט. וחזו"ע ימים נוראים עמוד מ"ז).

ט) מנהג נשים לדלות מים מן הבור במוצאי שבת, לפי שבארה של מרים חוזרת על כל הבארות, ומי שזוכה לפגוע במים ההם ושותה מהם, יתרפא מכל תחלואיו.

[ומעשה באדם אחד שהיה מוכה שחין, ואשתו הלכה במוצאי שבת לשאוב מים ונזדמנה לה בארה של מרים, ומילאה מן המים ההם, אך נתעכבה יותר מדאי, וכשבאה לביתה כעס עליה בעלה, וברוב כעסו הפילה כדה מעל שכמה, ונשבר הכד, ונשפכו המים, וכמה טיפין נפלו על בשרו, ובכל מקום

תרפואת - ר' שלמה בן שושנה, ר' אהרון בן מלכה, איתי רפאל בן מירה, משה בן יקום, ראובן בן מול, אריאל בן מליה, הרב רחמים רמיאל מני בן שרה יחזקאל בן סביחה, מלכה בת אודליה, שמחה בת יששכר, יהודית בת נונה, רוח בת ג'מילה. להצלת - משפחת ברקאי, נושה בת חזיה הי"ו לע"י - הרב שלמה בן ר' סלימאן עדי, יששכר בן מרים, דיאל בן יפה, לאה בת רחל, כאדיה שרה עדיני בת ר' אברהם, רחל בת מול טוב.